

Βασικές οδηγίες σύνταξης βιβλιογραφικών αναφορών και παραπομπών σεμιναριακών εργασιών

Α. Τελική βιβλιογραφία

Βιβλία (Μονογραφίες)

Συγγραφέας (Επίθετο, Όνομα), *Τίτλος*, άλλες πιθανές πληροφορίες (όπως μτφρ. Ή πρόλογος), Τόπος έκδοσης*, Εκδοτικός οίκος, Χρονολογία έκδοσης (σε παρένθεση πιθανή πρώτη έκδοση), π.χ.

- Σβορώνος, Νίκος, *Το ελληνικό έθνος. Γένεση και διαμόρφωση του νέου ελληνισμού*, πρόλ. Σπύρος Ι. Ασδραχάς, Αθήνα, Πόλις, 2004.
- Belting, Hans, *The End of the History of Art?*, Σικάγο, University of Chicago Press, 1987.

Πολλαπλοί συγγραφείς σε έναν συλλογικό τόμο

- Foster, H., Krauss, R. κ.ά. (επιμ.), *Η Τέχνη από το 1900: μοντερνισμός, αντιμοντερνισμός, μεταμοντερνισμός*, μτφρ. Ιουλία Τσολακίδου, πρόλογος-επιμέλεια Μιλτιάδης Παπανικολάου, Αθήνα, Επίκεντρο, 2013.

Για κεφάλαια από συλλογικούς τόμους:

Συγγραφέας, «Τίτλος», **στο** Όνομα επιμελητή (επιμ.), *Τίτλος συλλογικού τόμου*, τόπος έκδοσης, εκδοτικός οίκος, χρονολογία έκδοσης (σε παρένθεση πιθανή πρώτη έκδοση), σελίδες κεφαλαίου, π.χ.

- Alpers, Svetlana, “Style is what you make it: the visual arts once again” στο Berel Lang (επιμ.), *The Concept of style*, Ithaca (NY), Cornell University Press, 1987 (1979), σσ. 137-162.

* Ο τόπος έκδοσης εξελληνίζεται εφόσον υπάρχει. Π.χ. Λονδίνο, Σικάγο, κτλ.

Κριτική έκδοση

(πχ. μελέτη ενός παλαιότερου συγγραφέα/καλλιτέχνη από σύγχρονο μελετητή)

Συγγραφέας (Επίθετο, Όνομα), *Τίτλος*, Όνομα Επίθετο (επιμ.), τόπος έκδοσης, εκδοτικός οίκος, χρονολογία.

- Άνταλ, Φρέντερικ, *Μελέτες Ιστορίας της Τέχνης*, Νίκος Χατζηνικολάου (επιμ.),

Ηράκλειο, ΠΕΚ, 1999.

- Focillon, Henri, *Textes réunis*, Pierre Wat (επιμ.), Παρίσι, Éditions Kimé-INHA, 2007

Άρθρα

Σε περιοδικά: Συγγραφέας, «Τίτλος άρθρου», *Τίτλος περιοδικού*, τόμος (τεύχος), χρονολογία, σελίδες.

- Mainardi, Patricia, «The Political Origins of Modernism», *Art Journal*, 45 (2), 1985, σσ. 11-17.

Σε εφημερίδες: Συγγραφέας, «Τίτλος άρθρου», εφ. *Τίτλος εφημερίδας*, ακριβής ημερομηνία σε μορφή 00/00/0000.

- Τζιόβας, Δημήτρης, «Η κυριαρχία της νεωτερικότητας», εφ. *Το Βήμα*, 24/12/2000.

Για άρθρα/περιοδικά στα οποία υπάρχει πρόσβαση και από το διαδίκτυο, αναγράφεται στο τέλος η πλήρης ηλεκτρονική διεύθυνση και (ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης), π.χ.

Anderson, Jaynie, “Morelli, Giovanni” στο *Grove Art Online. Oxford Art Online*, <http://www.oxfordartonline.com/subscriber/article/grove/art/T059567> (πρόσβαση : 5/3/2011).

- Για σελίδες από το διαδίκτυο:

Συγγραφέας (εφόσον υπάρχει), «Τίτλος άρθρου», *Τίτλος ιστοσελίδας*, ημερομηνία ανάρτησης (εφόσον υπάρχει), πλήρης ηλεκτρονική διεύθυνση και (ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης)

Πχ. Rodriguez, Cecilia, “Paris in the Fall”, *Forbes*, 26 Σεπτεμβρίου 2021,

<https://www.forbes.com/sites/ceciliarodriguez/2021/09/26/paris-in-the-fall-the-exceptional-morozov-collection-a-once-in-alifetime-exhibit-worth-the-trip/?sh=e436da588b1f> (πρόσβαση: 2/4/2022)

Λήμμα σε εγκυκλοπαίδεια/λεξικό

Όπως τα δοκίμια σε συλλογικούς τόμους – ενδείκνυται να προηγείται η λέξη λήμμα.

- Παπαδοπούλου, Μαρία, λήμμα «Μοντέρνα τέχνη», στο Ευγένιος Ματθιόπουλος (επιμ.), *Λεξικό Ελλήνων Καλλιτεχνών*, Αθήνα, Μέλισσα, 2000, τ. 3, σ. 165.

Κατάλογοι έκθεσης

Τίτλος έκθεσης, κατ. Εκθ., [λεπτομέρειες τόπου/ημερομηνίας έκθεσης], τόπος, εκδοτικός οίκος, χρονολογία.

- *Βάλιας Σεμερτζίδης: 1911-1983*, κατ. Εκθ., [Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη (Κτήριο οδού Πειραιώς), 18 Ιουλίου-16 Οκτωβρίου 2011], Αθήνα, Μουσείο Μπενάκη, 2012.
- *Paris-Paris 1937-1957 : arts plastiques, littérature, théâtre, cinéma, vie quotidienne et environnement, archives sonores et visuelles, photographie*, κατ. Εκθ., [Παρίσι, Centre Georges Pompidou, 28 Μαΐου - 2 Νοεμβρίου 1981], Παρίσι, Centre Georges Pompidou, Gallimard, 1992.

Β. Υποσημειώσεις/Παραπομπές με αρίθμηση στο τέλος της κάθε σελίδας

- Στις υποσημειώσεις αναγράφεται όνομα και επίθετο συγγραφέα χωρίς ενδιάμεσο κόμμα και όχι το αντίστροφο όπως στην τελική βιβλιογραφία.
- Εδώ η μορφή είναι παρόμοια με εκείνη της βιβλιογραφίας, αλλά πιο συνεπτυγμένη όπου χρειάζεται. Πχ:

1η αναφορά: Hans Belting, *The End of the History of Art?*, Σικάγο, University of Chicago Press, 1987, σ. 12.

2η αναφορά στο ίδιο κεφάλαιο: Belting, 1987, σ. 25. (<- το αμερικανικό σύστημα. Το γαλλικό/ευρωπαϊκό θέλει *op. cit.* για τις μονογραφίες και *art. cit.* για τα άρθρα. Πχ. Hans Belting, *The End of the History of Art?*, *op. cit.*, σ. 45.)

Ίδια αναφορά που ακολουθεί αμέσως μετά: *Ibid.*, σελ. 30 (ή σκέτο *Ibid.* εάν πρόκειται για την ίδια σελίδα)

Εάν αναφερόμαστε στον ίδιο συγγραφέα αλλά σε άλλο έργο του τότε αυτός αντικαθίσταται από το *id.*

Πχ.

Hans Belting, *The End of the History of Art?*, Σικάγο, University of Chicago Press, 1987, σ. 12.

Id., *Art history after modernism*, Σικάγο και Λονδίνο, University of Chicago Press, 2003, σ. 17.

Αλλά εάν ακολουθεί αναφορά στο ίδιο, τότε *Ibid.*

- Εάν η βιβλιογραφική αναφορά επανέρχεται σε ξεχωριστό κεφάλαιο, τότε θεωρείται πως είναι καινούρια άρα γράφεται πάλι ολοκληρωμένη.

Γ. Βραχυγραφίες

βλ. = βλέπε

σ. = σελίδα (με διάστημα μεταξύ σ. και αριθμού, πχ. σ. 12)
σσ. = σελίδες (με διάστημα μεταξύ σσ. και αριθμού, πχ. σσ. 12, 16, 114-117)
σημ. = σημείωση
εικ.=εικόνα
τ. = τόμος
τχ. = τεύχος
μτφρ. = μετάφραση
(επιμ.) = επιμέλεια
και άλλοι = κ.ά.

Katia Pap. 2023/24

